

Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українська національна партія.

Міні-презентація · матеріал уроку без тестів

Що потрібно зрозуміти на уроці

Тема уроку: Українські землі у складі Румунії.

Матеріал подано стисло й структуровано: становище українців у різних державах, політика урядів, форми самоорганізації, ключові події, дати, поняття та постаті.

Українські землі у складі Румунії

Головне. У Румунії українці опинилися в найжорсткіших серед західноукраїнських земель умовах асиміляції. Румунізація охоплювала школу, адміністрацію, пресу, церкву та публічний простір.

Напрямок / етап	Зміст
Території	Північна Буковина, Хотинщина, Південна Бессарабія, Мармарощина; на початку 1920-х — близько 790 тис. українців.
1918–1928 рр.	Воєнний стан, репресії та жорстка румунізація. До 1927 р. українські школи були закриті або румунізовані, українські кафедри Чернівецького університету ліквідовані.
1928–1938 рр.	Період відносної лібералізації дав змогу частково відновити товариства, пресу, театральні й спортивні організації; згодом свободи знову звужувалися.
Соціально-економічне становище	Аграрна реформа не ліквідувала малоземелля; світова економічна криза погіршила становище селян і робітників.
1938 р.	Встановлення королівської диктатури та ліквідація політичних партій.

Татарбунарське повстання та український рух

Подія / організація	Зміст
Татарбунарське повстання	16–25 вересня 1924 р. — виступ на тлі соціального й національного невдоволення; радянські спецслужби та комуністичне підпілля намагалися використати кризу для встановлення радянської влади. Повстання було придушено.
«Процес 500»	1925 р. в Кишиневі судили понад 500 учасників; під тиском міжнародної громадськості більшість заарештованих виправдали.
Українська національна партія	Створена 1927 р.; легальна ліберальна партія на чолі з Володимиром-Сергієм Залозецьким-Сасом; прагнула діяти парламентськими методами.
Радикальна течія	У середині 1930-х формувалася конспіративна націоналістична організація, близька за програмою до ОУН.

Ключові дати й поняття

1918–1928

Найжорсткіший етап румунізації та воєнного стану.

16–25.09.1924

Татарбунарське повстання.

1925

«Процес 500».

1927

Створення Української національної партії.

1928–1938

Відносна лібералізація з подальшим згоранням свобод.

1938

Королівська диктатура та ліквідація політичних партій.

Румунізація Політика мовної, культурної та адміністративної асиміляції нерумунського населення.

Сигуранца Румунська політична поліція.

Татарбунарське повстання Повстання 1924 р. у Південній Бессарабії, в якому поєдналися місцеве невдоволення та радянський чинник.

УНП Українська національна партія — легальна ліберальна українська партія в Румунії.

Підсумок уроку

У Румунії українці зазнали особливо жорсткої політики румунізації та обмеження політичного життя, але зберігали легальні й підпільні форми національного руху.